הִלְכוֹת לוּלָב סִימָן תרנב

תרנב זְמַן נְטִילַת לוּלָב. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א [א]מִצְוַת לוּלָב (ס) (א) בַּיּוֹם וְלֹא בַּלַּיְלָה, (ב) וְכָל הַיּוֹם כָּשֵׁר לִנְטִילַת לוּלָב, [ב]שֶׁאִם לֹא נָטַל שַׁחֲרִית, יִטְלֹנוּ אַחַר כָּךְ. [ג]וּמִכָּל מָקוֹם זְרִיזִים מַקְדִּימִים לְמִצְוֹת וְנוֹטְלִים אוֹתוֹ בַּבֹּקֶר. [ד]וְזִמַּנּוֹ הוּא (ג) מִשֶּׁתָּנֵץ (ג) [ב] הַחַמָּה, [ה]וְעִקַּר מִצְוָתוֹ (ד) בְּשָׁעַת הַהַלֵּל, [ו]וְאִם צָרִיךְ לְהַשְׁכִּים לָצֵאת לַדָּרָךְ, (ה) נוֹטְלוֹ מִשָּׁעָלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר. הגה: וְהַמַּדְקְדֵק יֶאֱחֹז הַלּוּלָב בְּיָדוֹ כְּשֶׁנִּכְנָס מִבֵּיתוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, (ו) גַּם בְּשָׁעַת (ג) הַתְּפִלָּה, וְכֵן יַחֲזִירוֹ לְבֵיתוֹ, כְּדֵי לְחַבֵּב הַמִּצְוֹת (טור): **ב** (ז) * [ז]אָסוּר (ד) [ד] לֶאֱכֹל קֹדֶם שֶׁיִּטְלֶנּוּ, וְאִם שָׂכַח וְאָכַל נִזְכַּר עַל שֶׁלְּחָנוֹ, (ח) בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן, שֶׁהוּא מִן הַתּוֹרָה, (ה) יַפְסִיק, אֲפִלּוּ יֵשׁ שְׁהוּת בַּיּוֹם לְטָלוֹ אַחַר שֶׁיֹּאכַל. וּמִיּוֹם רִאשׁוֹן וְאֵילָךְ, אִם יֵשׁ שְׁהוּת בַּיּוֹם לֹא יַפְסִיק, וְאִם לָאו, יַפְסִיק. הגה: וְאִם הִתְחִיל לֶאֱכֹל (ט) * יוֹתֵר

א מִשְׁנָה מְגִלָּה כ׳ (ע״א). ב מִשְׁנָה סֻכָּה ל״ח (ע״א). ג בְּרַיְתָא ל״ח (ע״א). ד׳ (ע״א). ד שָׁם בְּמְגִלָּה. ה מִשְׁנָה סֻכָּה ל״ז (ע״ב). ו בְּרַיְתָא בְּרָכוֹת ל׳ (ע״א). ז מִשְׁנָה וּבְרַיְתָא סֻכָּה ל״ח (ע״א) וּכְאוּקִימְתָּא דְּרַבִּי זֵירָא.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [ב] הַחַמָּה. עַיִן בְּאֵר הַיטֵב, וְעַיִן בְּרֵכִי יוֹסֵף (סק״א) שֶׁנָּהֲגוּ קְצָת מִמְּהַדְּרִים לְבָרֵךְ עַל הַלּוּלָב בְּהֵנָץ הַחַמָּה בְּתוֹךְ הַסֻּכָּה וּלְנַעֲנֵעַ וְאַחַר כָּךְ בְּשָׁעַת הַהַלֵּל מְנַעְנְעִים אַרְבָּעָה נְעִנּוּעִים, וְעַיִן מַה שֶּׁכָּתַב מוֹרֵנוּ הָרַב שְׁמוּאֵל וִיטַל בְּסִפְרוֹ הַכַּוָּנוֹת (דרושי חג הסוכות הקדמה). עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: **ב [ד] לֶאֱכֹל.** עַיִן בְּאֵר הַיטֵב, וְעַיִן מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל סִימָן תקפ״ד סָעִיף קָטָן (ד׳) [ג׳] לְעִנְיַן שׁוֹפָר כְּשֶׁמַּאֲחֲרִין לְהָבִיא לוֹ עַיִן שָׁם. וְעַיִן בְּסִפְרֵי שו״ת בֵּית אֶפְרַיִם (או״ח) סִימָן ס״ג מַה שֶּׁהֶקְשָׁה מִכָּאן עַל מַה שֶּׁכָּתְבוּ הַשו״ע וּמִגֵּן אַבְרָהָם סִימָן תרע״ב (סק״ח) בְּשֵׁם רַשׁ״ל (שו״ת סי׳ פה) עַיִן שָׁם:

בְּאֵר הַיטֵב

א (ס) **בַּיּוֹם.** עַיִן בֵּית יוֹסֵף סִימָן תרס״ה (ד״ה אתרוג) בְּשֵׁם הָרַ״ן (כב: ד״ה אמר), מִשְׁמַע דְּאִם לֹא נְטָלוֹ עַד בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת בְּיוֹם רִאשׁוֹן נוֹטְלוֹ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּסָפֵק דְּאוֹרַיְתָא לְחֻמְרָא מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשַׁאָר יָמִים דְּפָטוּר עַיִן שָׁם. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי דְּיִטְלֶנּוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת בְּלֹא בְּרָכָה. מָגֵן אַבְרָהָם. (ב) **הַחַמָּה.** וְאִם נְטָלוֹ מְשָׁעָלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר יָצָא. מָגֵן אַבְרָהָם. בְּטוּר כָּתַב הַמְדַקְדֵּק בְּמַעֲשָׂיו, רָצָה לוֹמַר שֶׁבְּלֹא הָכִי הוּא מְדַקְדֵּק בְּשֶׁאֵר מַעֲשָׂיו, אֲבָל אִם אֵינוֹ מְסֻדָּרִים כֵּן בְּשֶׁאָר מַעֲשָׂיו מֻחְזִי כְּיֻהֲרָא אִם רוֹצֶה לְנַהֵג בָּזֶה יְתֵר עַל הַחִיּוּב. ט״ז (סק״ב). (כפות תמרים מא: ד״ה חניא) שֶׁכָּתַב דִּלְעִנְיַן מַעֲשֶׂה רְאֵה לְמִקְצַת גְּדוֹלִים דְּכִשְׁקוֹרִין אוֹתָם לַעֲלוֹת לַתּוֹרָה מֻנִּיחִין הַלּוּלָב בִּמְקוֹמָם וְעוֹלִין לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה בְּלִי לוּלָב בְּיָדָם, וּמִקְצַת גְּדוֹלִים עוֹלִים וְלוּלָב בְּיָדָם וּבִשְׁעַת בְּרָכַת הַתּוֹרָה נוֹתְנוֹ לְסָמוּךְ לְסָמוּךְ שֶׁבַּמִּגְדָּל כְּדֵי שֶׁיַּאֲחֹז בְּעַמּוּד הַתּוֹרָה בִּשְׁעַת בְּרָכָה, וּמִנְהָג רְאוּיוֹן נִרְאֶה יוֹתֵר עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וְעַיִן יַד אַהֲרֹן (הגה״ט). וּמַהֲרִ״א הַלֵּוִי בְּסִפְרוֹ גֹּן הַמֻּלָּךְ סִימָן קל״ט כָּתַב דְּדַוְקָא בְּזִמַּן הָרִאשׁוֹן שֶׁהָיָה שָׁם טֹרַח מְרֻבֶּה לְפִתּוֹחַ וּלְגַלְגֵּל לְהָכִי לֹא מַעֲלֶה לוּלָבוֹ בְּיָדוֹ, אֲמְנָם לְאָחוֹז בְּעַמּוּד בִּשְׁעַת בְּרָכָה לְבַד שַׁפִּיר מְצִי לַעֲלוֹת וּלוּלָב בְּיָדוֹ עַיִן שָׁם. בְּשֻׁלְחָ״ה (מסכת סוכה פרק נר מצוה אות טו) כָּתַב שֶׁיְּנַעְנֵעַ בְּסֻכָּה וִיבָרֵךְ וְאַחַר כָּךְ שֶׁאֵר הַנַּעְנוּעִים יְהֵיוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת עַיִן שָׁם. אִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי סוֹף פֶּרֶק ג׳ (הי״א) הִנִּיחוֹ עַל הָאָרֶץ אָסוּר לְטָלְטְלוֹ עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם מִשְּׁמַע דְּסִבְרָא לַהּ דְּלָאַחַר גְּמַר מִצְוָת הַלּוּלָב אִם הִנִּיחוֹ עַל הָאָרֶץ אָסוּר שׁוּב לְטָלְטְלוֹ וְצָרִיךְ עִיּוּן דְּהָא קָיְמָא לַן (כו:) אֵין מַקָּצָה לְחֻצֵּי שַׁבָּת, וְעַיִן סִימָן של״א סָעִיף ו׳ (סק״ה) מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי. מָגֵן אַבְרָהָם סוֹף סִימָן תרנ״א (ס״ק כח) עַיִן שָׁם. וְעַיִן סִימָן (ש״ח) [ש״ן] סָעִיף ג׳. אֲבָל הָאִתְרוֹג מֻתָּר לְכַלֵּי עָלְמָא: **ב** (ז) **לֶאֱכֹל.** אֲפִלּוּ טְעִימָה בְּעָלְמָא אָסוּר וְצָרִיךְ עִיּוּן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד). וּמִי שֶׁבָּא בַּדֶּרֶךְ וּמִצָּפָּה שֶׁיָּבֹא לִמְקוֹם לוּלָב צָרִיךְ לְהַמְתִּין עַד חֲצוֹת וְלֹא יִתְעַנֶּה יוֹתֵר מֵחֲצִי הַיּוֹם, עַיִן שָׁם (מג״א): (ה) **יַפְסִיק.**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) **בַּיּוֹם וְלֹא בַּלַּיְלָה.** דִּכְתִיב (ויקרא כג מ) 'וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן' בַּיּוֹם וְלֹא בַּלַּיְלָה. [גְּמָרָא (מג.)]: (ב) **וְכָל הַיּוֹם כָּשֵׁר וְכוּ'.** וְאִם לֹא נְטָלוֹ עַד בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת בְּיוֹם רִאשׁוֹן, מֵחֵיב אָז לִטְלוֹ דְּסָפֵקָא דְּאוֹרַיְתָא הוּא וּבְלֵי בְּרָכָה (דְּהַבְּרָכוֹת הֵם דְּרַבָּנָן), (ס) וְהָאַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ דִּבְשָׁאָר הַיָּמִים אַף שֶׁהוּא דְּרַבָּנָן גַּם כֵּן נָכוֹן לִטְלוֹ, דְּאֵין בּוֹ טִרְחָה, (ג) וְרַק יְזַהֵר שֶׁלֹּא יְבָרֵךְ אָז עַל הַנְּטִילָה: (ג) **מִשֶּׁתָּנֵץ הַחַמָּה.** וְאִם נְטָלוֹ מֵעַמּוּד הַשַּׁחַר יָצָא, דְּמַעֲמוּד הַשַּׁחַר יָמְמָא הוּא (ג) אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁאֵין הַכֹּל בָּקִיאִין בּוֹ צְרִיכִין לְהַמְתִּין עַד הָנֵץ הַחַמָּה, וְעַיִן לְעֵיל בְּסִימָן פ״ט בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ואם) דִּלְפִי דַּעַת כַּמָּה אַחֲרוֹנִים אֵינוֹ נִקְרָא עַמּוּד הַשַּׁחַר עַד שֶׁהָאִיר פְּנֵי הַמִּזְרָח: (ד) **בְּשָׁעַת הַהַלֵּל.** כְּדֵי לְנַעְנֵעַ בְּ׳הוֹדוּ׳ וְ׳הוֹשִׁיעָה נָא׳. וְקָצַת מִן הַמְּהַדְּרִים (ד) נוֹהֲגִים לְבָרֵךְ עַל הַלּוּלָב בְּהֵנָץ הַחַמָּה בְּתוֹךְ הַסֻּכָּה וּלְנַעְנֵעַ, וְאַחַר כָּךְ בְּשָׁעַת הַהַלֵּל מְנַעְנְעִים עוֹד: (ה) **נוֹטְלוֹ מִשֶּׁעָלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר.** אַף עַל פִּי שֶׁאַחַר כָּךְ יִקְרָא הַלֵּל בְּלֹא לוּלָב. וְצָרִיךְ לְנַעְנֵעַ בְּשָׁעָה שֶׁנּוֹטְלוֹ: (ו) **גַּם בְּשָׁעַת הַתְּפִלָּה.** וְאַף עַל פִּי שֶׁאָסוּר לְהַחֲזִיק שׁוּם דָּבָר בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה, הָכָא כֵּיוָן דִּלְקִיחָתוֹ מִצְוָה לֹא מִטְרִיד בֵּהּ. וְהִנֵּה אַף דְּבַגְּמָרָא (מא:) אִיתָא שֶׁכֵּן הָיוּ עוֹשִׂין אֲנָשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם הָיָה אָדָם יוֹצֵא מִבֵּיתוֹ וְלוּלָבוֹ בְּיָדוֹ קוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע וּמִתְפַּלֵּל וְלוּלָבוֹ בְּיָדוֹ וְכוּ׳, מִכָּל מָקוֹם כָּתְבוּ אַחֲרוֹנִים דְּהַיּוֹם מֻחְזֵי כְּיֻהֲרָא, אִם לֹא מִי שֶׁמַּפְרְסָם לְמַדְקְדֵק בְּמַעֲשָׂיו, מִיהוּ זֶה נוֹהֵגִין גַּם הַיּוֹם שְׁמוֹלִיכִין הַלּוּלָב בַּבֹּקֶר בְּעַצְמוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְכֵן מַחֲזִיר לְבֵיתוֹ בְּעַצְמוֹ: **ב** (ז) **אָסוּר לֶאֱכֹל וְכוּ'.** וּטְעִימָה בְּעָלְמָא (ה) מְדִינָא שָׁרֵי, מִכָּל מָקוֹם אֵין לְהָקֵל בָּזֶה אִם לֹא לְצֹרֶךְ גָּדוֹל. וּמִי שֶׁבָּא בַּדֶּרֶךְ בְּחֹל הַמּוֹעֵד וּמְצַפֶּה שֶׁיָּבוֹא לְמָקוֹם הַלּוּלָב, אוֹ הַדָּרִים עַל הַיְשׁוּבִים וּמְשַׁלְּחִים לָהֶם לוּלָב, יַמְתִּינוּ (ו) עַד חֲצוֹת הַיּוֹם וְלֹא יוֹתֵר, אֲפִלּוּ בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁהוּא מִן הַתּוֹרָה דְּאָסוּר לְהִתְעַנּוֹת. וְיֵשׁ אוֹמְרִים (ו) דְּאִם מְצַפֶּה שֶׁיָּבִיאוּ לוֹ לוּלָב אֵין לוֹ לְהַמְתִּין כְּלָל, דַּהֲרֵי יֵשׁ לוֹ מִי שֶׁיְּזַכִּירֵנוּ לְנָטְלוֹ, הֵינוּ אוֹתוֹ שֶׁיָּבִיא לוֹ הַלּוּלָב, וּמִי שֶׁחָלַשׁ לִבּוֹ בְּזֶה יוֹכַל לְסָמֹךְ עַל זֶה: (ח) **בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁהוּא מִן הַתּוֹרָה יַפְסִיק.** בְּאֹמֶצַע סְעוּדָתוֹ, כְּדִין כָּל דָּבָר שֶׁהוּא מִן הַתּוֹרָה שֶׁאִם הִתְחִיל (ס) בְּאָסוּר צָרִיךְ לְהַפְסִיק וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן רל״ה סָעִיף ב׳, וְיוֹם טוֹב שֵׁנִי לְדִידָן שָׁעוֹשִׂין מִשּׁוּם סְפֵקָא דְּיוֹמָא (ט) דִּינוֹ כְּמוֹ בְּיוֹם רִאשׁוֹן: (ט) **יוֹתֵר מֵחֲצִי שָׁעָה קֹדֶם שֶׁהִגִּיעַ זְמַן חִיּוּבוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר יוֹתֵר מֵחֲצִי שָׁעָה קֹדֶם עַמּוּד הַשַּׁחַר, וּמִקְּרֵי זֶה הִתְחִיל בְּהֶתֵּר.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ס) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. **וּבָאֱמֶת נִרְאֶה לְפִי מַה שֶּׁיִּדּוּעַ בְּסִימָן רס״א דְּיֵשׁ דֵּעוֹת בִּזְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְקִיְמָא לַן לְחֻמְרָא דְּמִתְחִלַּת חֲלָף אַחַר שְׁקִיעָה אֲבָל לֹא לְהָקֵל לִטְּרֹחַ עַצְמוֹ מִן הַנְּטִילָה אִם לֹא בְּרֶגַע אַחֲרוֹנָה קֹדֶם צֵאת הַכּוֹכָבִים דְּהוּא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסֵי:** (ב) פְּרִי מְגַדִּים: **(ג)** רַשׁ״י (מגילה כ. ד״ה וכולן): **(ד)** אַחֲרוֹנִים: **ב (ה)** חַיֵּי אָדָם (כלל קמח סט״ז) וּכְכִפּוּרֵי יַעֲקֹב (סק״ח): **(ו)** עַד וְלֹא עָדַר בִּכְלָל דַּחֲצוֹת הוּא בִּכְלָל תַּעֲנִית [בְּכִפּוּרֵי יַעֲקֹב (סק״ח)]: **(ז)** הַגְּהוֹת חַיִּים סוֹפֵר (ד״ה במג״א). **וְכָל שֶׁכֵּן אִם הוֹלַךְ בְּעַצְמוֹ** לְמָקוֹם שֵׁישׁ בּוֹ לוּלָב, **וּבְאֵלּוּ רַבָּה** (סק״ו) **מִשְׁמַע דְּמִכָּל מָקוֹם נָכוֹן לְהַמְתִּין בְּכָל זֶה לְכַתְּחִלָּה עַד חֲצוֹת. וּלְעִנְיַן טְעִימָה בְּוַדַּאי אֵין לְהַחְמִיר בְּכָל זֶה דְּהֵינוּ שֶׁיּוֹכַל לִטְעֹם תֵּכֶף אַחַר הַתְּפִלָּה אֲפִלּוּ בְּיוֹם רִאשׁוֹן:** (ח) חַיֵּי אָדָם (שם). **וְאִם הִמְתִּין עַד חֲצוֹת וְלֹא הֵבִיאוּ לוֹ דְּקִיְמָא לַן דְּמֵאֵת לֶאֱכֹל כַּנַּ״ל וְהִתְחִיל לֶאֱכֹל וְהֵבִיאוּ לוֹ אִם כֵּן הֲרֵי הִתְחִיל בְּהֶתֵּר, נִרְאֶה דְּגוֹמֵר סְעוּדָתוֹ, וְאַחַר כָּךְ נוֹטְלוֹ, וְעַיִן לְקַמָּה בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק״ט) **בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַשֵּׁ״ז** (סק״ג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

מַחֲצִי שָׁעָה קֹדֶם שֶׁהִגִּיעַ זְמַן חִיּוּבוֹ, אֲפִלּוּ בְּיוֹם רִאשׁוֹן (ו) אֵין צָרִיךְ לְהַפְסִיק, *בְּדִאֵיכָּא שְׁהוּת בַּיּוֹם (ר״ן פרק לולב הגזול (יח: ד״ה הלכך)):

תרנג הֲדַס אָסוּר לְהָרִיחַ בּוֹ. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א א הֲדַס שֶׁל מִצְוָה (א) אָסוּר (ו) לְהָרִיחַ (ב) בּוֹ, אֲבָל אָתְרוֹג ב שֶׁל מִצְוָה מֻתָּר לְהָרִיחַ בּוֹ מִן הַדִּין, אֶלָּא שֶׁלְּפִי ג שֶׁנִּתְחַלְּקוּ אִם מְבָרְכִים עָלָיו אִם לָאו, ד יֵשׁ לִמְנֹעַ (ג) מִלְּהָרִיחַ בּוֹ: **ב** ה עֵבַד לְהוֹשַׁעְנָא וְלָא אַגְּבֵהּ לְמִפַּק בֵּהּ, (ג) (ד) שַׁרְיָא (ה) בַּהֲנָאָה:

א מַיְמְרָא דְּרַבָּה סָבָה ל״ז (ע״ב). **ב** שָׁם. **ג** ר׳ שִׂמְחָה וַאֲבִי הָעֶזְרִי (סי׳ תרפא) וַהֲבִיאָם הַשִּׁטּוּר. **ד** (הגהות) סְמ״ק (סי׳ קצג אות יא). **ה** הַגָּהוֹת אֲשֵׁרִי בְּפֶרֶק ד׳ דְּבִיצָּה (סי׳ ג).

תרנד שָׁיָּכוֹל לְהַחֲזִיר הַלּוּלָב בַּמַּיִם בְּיוֹם טוֹב. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א (א) א מְקַבֶּלֶת אִשָּׁה הַלּוּלָב מִיַּד בְּנָהּ אוֹ מִיַּד בַּעְלָהּ, וּמַחֲזִירָתוֹ לַמַּיִם, (ב) וְתוֹסִיף עָלָיו מַיִם אִם צָרִיךְ, (ג) אֲבָל לֹא תַּחֲלִיף הַמַּיִם. וּבְחֹל הַמּוֹעֵד, ב מְצָוָה לְהַחֲלִיפָם כְּדֵי שֶׁיִּשָּׁאֵר (ד) לַח וְהָדוּר. הַגָּה: וְנוֹהֲגִין לִקַּח כָּל יוֹם חֹל הַמּוֹעֵד עֲרָבָה (ו) חֲדָשָׁה (ה) וּלְקָשְׁרָהּ בַּלּוּלָב, וְהוּא הֲדוּר מִצְוָה:

בְּאֵר הֵיטֵב

וְהוּא הַדִּין יוֹם טוֹב שֵׁנִי לְדִידָן. ט״ז (סק״ג): **(ו) אֵין צָרִיךְ.** וְט״ז (סק״ד) כָּתַב דְּוַדַּאי צָרִיךְ לְהַפְסִיק עַיִן שָׁם שֵׁם:

א (ו) **לְהָרִיחַ.** לְפִי שֶׁעִקָּרוֹ א�ינוֹ אֶלָּא לְהָרִיחַ בּוֹ וּמִזֶּה הֶקְצָה כָּל שִׁבְעָה כְּמוֹ בְּעֵצִי סֻכָּה אֲבָל אֶתְרוֹג עִקָּרוֹ לֶאֱכִילָה וּמִזֶּה לְבַד הֶקְצָה וְלֹא מִלְּהָרִיחַ, אֶלָּא שֶׁנִּתְחַלְּקוּ בְּבִרְכָה דֵּישׁ אוֹמְרִים דְּכֵיוָן דְּלֹא עֲבִיד לְרֵיחָא לֹא שְׁיָכָא בּוֹ בִּרְכַּת הַנּוֹתֵן רֵיחַ טוֹב בְּפֵרוֹת עַל כֵּן אֵין לְהָרִיחַ בְּאֶתְרוֹג כָּל שִׁבְעָה. וְכָתַב (הגהות) סְמַ״ק (סי׳ קצג אות יא) וְאוֹתָן הַמְרִיחִים כְּשֶׁמְּבָרְכִין עַל הַנְּטִילָה מִנְהָג שְׁטוּת הוּא עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. ט״ז (סק״א). וּמִנְּהַג אַבְרָהָם (ריש הסימן) כָּתַב נִרְאֶה לִי דַּהֲדַס אָסוּר לְהָרִיחַ בּוֹ אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת דְּהֶקְצֵהוּ לְכָל שִׁבְעָה וְכֵן מַשְׁמַע סִימָן (תרס״ח) [תרס״ה], אֲבָל אֶתְרוֹג מֻתָּר לְהָרִיחַ בּוֹ בְּשַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַגָּ״ה סִימָן תרנ״ח סָעִיף ב׳ דְּהָא עַל כָּל פָּנִים עַתָּה לְאו לְמִצְוָה עֲבִיד לְרֵיחָא לֹא שְׁיָכָא בּוֹ בִּרְכַּת הַנּוֹתֵן רֵיחַ טוֹב וְכָתַב נִרְאֶה לִי דַּהֲדַס אָסוּר לְהָרִיחַ בּוֹ אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת דְּהֶקְצֵהוּ לְכָל שִׁבְעָה וְכֵן מַשְׁמַע סִימָן (תרס״ח) [תרס״ה], אֲבָל אֶתְרוֹג מֻתָּר לְהָרִיחַ בּוֹ בְּשַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַגָּ״ה סִימָן תרנ״ח סָעִיף ב׳ דְּהָא עַל כָּל פָּנִים עַתָּה לְאו לְמִצְוָה עֲבִיד לְרֵיחָא לֹא שְׁיָכָא בּוֹ בִּרְכַּת הַנּוֹתֵן רֵיחַ טוֹב בְּפֵרוֹת עַל כֵּן אֵין לְהָרִיחַ בְּאֶתְרוֹג כָּל שִׁבְעָה. וְכָתַב (הגהות) סְמַ״ק (סי׳ קצג אות יא) וְאוֹתָן הַמְרִיחִים כְּשֶׁמְּבָרְכִין עַל הַנְּטִילָה מִנְהָג שְׁטוּת הוּא עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. ט״ז (סק״א). וּמִנְּהַג אַבְרָהָם (ריש הסימן) כָּתַב נִרְאֶה לִי דַּהֲדַס אָסוּר לְהָרִיחַ בּוֹ אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת דְּהֶקְצֵהוּ לְכָל שִׁבְעָה וְכֵן מַשְׁמַע סִימָן (תרס״ח) [תרס״ה], אֲבָל אֶתְרוֹג מֻתָּר לְהָרִיחַ בּוֹ בְּשַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַגָּ״ה סִימָן תרנ״ח סָעִיף ב׳ דְּהָא עַל כָּל פָּנִים עַתָּה לְאו

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְעַיִן בְּטַ״ז (סק״ד) (י) שֶׁהִקְשָׁה הָא בְּסִימָן פ״ט (ס״ה) פָּסַק בְּדַעָה רִאשׁוֹנָה דְּהֵיכִי שֶׁהִתְחִיל לֶאֱכֹל קֹדֶם עַמּוּד הַשַּׁחַר אֲפִלּוּ הָכִי צָרִיךְ לְהַפְסִיק לְתִפְלָה, אִם כֵּן בְּלָאו הָכִי צָרִיךְ לְהַפְסִיק מִשּׁוּם תְּפִלָּה, וְכָל שֶׁכֵּן בְּיוֹם טוֹב שֶׁצָּרִיךְ קִדּוּשׁ, וְלָכֵן חוֹלֵק דְּוַדַּאי צָרִיךְ לְהַפְסִיק מִמֵּילָא מִשּׁוּם לוּלָב. וּבְכִפּוּרֵי יַעֲקֹב (סק״ט) תֵּרֵץ דְּאַיְרֵי שֶׁהִתְחִיל לֶאֱכֹל קֹדֶם עַמּוּד הַשַּׁחַר, וְהִתְפַּלֵּל קֹדֶם שֶׁבֵּרַךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, וְגַם עָשָׂה קִדּוּשׁ, וְאַחַר כָּךְ הִתְחִיל לְהַשְׁלִים סְעוּדָתוֹ וְשָׁכַח לִטֹּל לוּלָב, דְּבָזֶה אֵין צָרִיךְ לְהַפְסִיק וּמַתְּר לִגְמֹר אֲפִלּוּ בְּיוֹם רִאשׁוֹן כֵּיוָן דְּהִתְחִיל בְּהֶתֵּר. וְלֹא בְּרִירָא תֵּרוּצוֹ לְדִינָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה יותר):

בֵּאוּר הֲלָכָה

אֲבָל כֵּיוָן דְּהַכְרָח לְהַפְסִיק מִשּׁוּם תְּפִלָּה הֲרֵי נִפְסַק סְעוּדָתוֹ וּמְחֻיָּב הָיָה לִטֹּל לוּלָב קֹדֶם שֶׁיַּשְׁלִים סְעוּדָתוֹ]:

* **בְּדִאֵיכָּא שְׁהוּת בַּיּוֹם.** לְשׁוֹן זֶה אֵינוֹ מְדֻקְדָּק כָּל כָּךְ דְּאִם הִתְחִיל לֶאֱכֹל קֹדֶם עֲלוֹת הַשַּׁחַר בְּוַדַּאי יְהֵיהּ שְׁהוּת לְטֹל בַּיּוֹם אַחַר שֶׁיִּגְמֹר סְעוּדָתוֹ, אֲבָל הָאֱמֶת דְּהָרַ״ן לָאו אַהֲאי עַנְיָנָא לְבַד קָאֵי אֶלָּא עַל כָּל עַנְיָנָא דְּאוֹרַיְתָא כְּמוֹ קְרִיאַת שְׁמַע אִם הִתְחִיל בְּהֶתֵּר וְאֵיכָּא שְׁהוּת בַּיּוֹם אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַפְסִיק. וְלִילֵי דִּבְרֵי הָרַמְ״א הָיָה נִרְאֶה לִי לוֹמַר דְּגַבֵּי לוּלָב, דְּהִתְחִיל בְּהֶתֵּר שֶׁלּוֹ הוּא קֹדֶם עֲלוֹת הַשַּׁחַר, גַּם הָרַ״ן מוֹדֶה דְּכֵיוָן שֶׁצָּרִיךְ לְהַפְסִיק מִשּׁוּם תְּפִלָּה מִמֵּילָא צָרִיךְ לִטֹּל לוּלָב גַּם כֵּן כְּדַעַת הַשַּׁ״ז (סק״ד), אֶלָּא קָאֵי רַק אַשְׁאָר דְּבָרִים שֶׁהוּא דְּאוֹרַיְתָא כְּמוֹ קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל עַרְבִית וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה דְּבָהוּ אִם הִתְחִיל בְּהֶתֵּר אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַפְסִיק בְּדִאֵיכָּא שְׁהוּת:

א (א) **אָסוּר לְהָרִיחַ וְכוּ׳.** לְפִי שֶׁעִקָּרוֹ אֵינוֹ אֶלָּא לְהָרִיחַ בּוֹ, וּמִזֶּה הֶקְצָה כָּל שִׁבְעָה כְּמוֹ בְּעֵצִי סֻכָּה, אֲבָל אֶתְרוֹג עִקָּרוֹ עוֹמֵד לֶאֱכִילָה, וּמִזֶּה לְבַד הֶקְצָה וְלֹא מִלְּהָרִיחַ, אֶלָּא שֶׁנִּתְחַלְּקוּ בְּבִרְכָה דֵּישׁ אוֹמְרִים דְּכֵיוָן דְּלֹא עֲבִידָא לְרֵיחָא מִפְּנֵי שֶׁהוּא שֶׁל מִצְוָה אֵין לְבָרֵךְ עָלָיו, וְעַיִן בְּבֵית יוֹסֵף (בתשובה ח״א סי׳ קסט) לְעִנְיַן תְּנַאי אִם מְהַנֵּי בְּהֶדֵּד, וְעַיִן בְּסִימָן תרס״ד סָעִיף ט׳: **(ב) וּבוֹ.** וַאֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת, הֲגַם דְּאֵין נוֹטְלִין בְּשַׁבָּת מִכָּל מָקוֹם הֲרֵי הֶקְצָה לְכָל שִׁבְעָה, אֲבָל אֶתְרוֹג מֻתָּר לְהָרִיחַ בּוֹ בְּשַׁבָּת, דְּהָא עַל כָּל פָּנִים עַתָּה לָאו לְמִצְוָה עֲבִיד [מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: **(ג) מְלְּהָרִיחַ בּוֹ.** בְּעֵת נְטִילָתוֹ לְמִצְוָה, אֲבָל קֹדֶם אוֹ אַחַר כָּךְ לְהָרִיחַ בּוֹ, (ו) לְכֻלֵּי עָלְמָא יָכוֹל לְבָרֵךְ, (ב) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּיֵשׁ לִמְנֹעַ כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים, וְעַיִן לְעֵיל בְּסִימָן רי״ז (סעי׳ יד) שָׁם בְּאַרְנוּ כָּל פְּרָטֵי הַדִּין: **ב** (ד) שְׁרֵי בַּהֲנָאָה. דְּהֶזְמֵנָהּ לָאו מִלְּתָא הִיא: **(ה) בַּהֲנָאָה.** וְהוּא הַדִּין (ג) לוּלָב שֶׁל אֶשְׁתָּקֵד לֹא נָאֶסָר עַד שֶׁיִּטֹּל בְּשָׁנָה זוֹ, דְּאַחַר הֶחָג בָּטֵל הַקְּדוּשָׁה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ כְּעֵין זֶה לְעִנְיַן סֻכָּה שֶׁל אֶשְׁתָּקֵד בְּסִימָן תרל״ח סָעִיף ט׳ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה, וּלְדַעַת הָאַחֲרוֹנִים דְּמַפְקְפְקִין שָׁם לְעִנְיַן סֻכָּה הוּא הַדִּין לְעִנְיַן לוּלָב:

א (א) **מְקַבֶּלֶת אִשָּׁה וְכוּ׳.** דְּאַף עַל גַּב דְּאֵינָהּ חַיֶּבֶת בְּלוּלָב, מִכָּל מָקוֹם רַשָּׁאָה לְטַלְטְלוֹ, (ג) דְּגַם הִיא רַשָּׁאָה לְבָרֵךְ עָלָיו: **(ב) וְתוֹסִיף עָלָיו מַיִם.** וְלֹא גָּזְרִינַן (ג) מִשּׁוּם הַשְׁקָ[אַ]ת זְרָעִים: **(ג) אֲבָל לֹא תַּחֲלִיף.** דְּטִרְחָ הוּא לְתַקּוּנֵי מָנָא, וְאִם מַתְּר לְהַעֲמִידָן לְכַתְּחִלָּה בְּמַיִם עַיִן לְעֵיל סִימָן של״ו סָעִיף י״א וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם, וְהָנֵּה בְּשַׁבָּת אָסוּר לְהוֹצִיאוֹ מִמַּיִם דְּמַקְצֶה הוּא כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן תרנ״ח (ס״ב), וְאִם שָׁגַג וְהוֹצִיאוֹ (ג) אָסוּר לְהַחֲזִירוֹ לַמַּיִם [בֵּית יוֹסֵף בְּשֵׁם אַרְחוֹת חַיִּים (הל׳ לולב סי׳ מא)]: **(ד) לַח וְהָדָר.** וּמִנְהָג כָּשֵׁר וְטוֹב לִתֵּן לוּלָב וַעֲרָבָה בְּמַיִם, שֶׁלֹּא יִיבְשׁוּ [בֵּית יוֹסֵף (שם) בְּשֵׁם הַמְּרְדְּכִי (סי׳ תשסב)]: **(ה) וּלְקָשְׁרָהּ בַּלּוּלָב.** כָּתַב בְּכִפּוּרֵי יַעֲקֹב (סק״ד) דְּהַיְנוּ שֶׁיְּקַשֵּׁר אוֹתָהּ מִבַּחוּץ עִם הַלּוּלָב, וְלֹא כְּאוֹתָן שֶׁתּוֹחֲבִין אוֹתָהּ בָּאֶגֶד, דְּכְבָר קָרָא תָּגָר עַל מִנְהָג זֶה הָאֲלִיָּה רַבָּה (סי׳ תרנא סק״ה), דְּעַל יְדֵי זֶה שָׁהוּא מַכְנִיס וּמוֹצִיא תָּמִיד לְפָעָמִים נוֹשְׁרִין רֹב הֶעָלִין, וְגַם בְּלָאו הָכִי יֵשׁ לוֹמַר דְּלֹא מִקְרֵי אֶגֶד כְּהִלְכָתוֹ, שֶׁאֵין זֶה קֶשֶׁר מַמָּשׁ כֵּיוָן שֶׁמַּכְנִיס וּמוֹצִיא, לָכֵן יַתִּיר הַקֶּשֶׁר לְגַמְרֵי וְיִקְשֹׁר, וְזֶה דְּוַקָּא בְּחֹל הַמּוֹעֵד, אֲבָל בְּיוֹם טוֹב אָסוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן דְּאָסוּר לְקַשֵּׁר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(י) כֵּן בְּאֵר הַפְּרִי מְגַדִּים (מש״ז סק״ד) קָשְׁיְתוֹ. דְּאִי לָאו הָכִי אֵינוֹ קָשֶׁה כְּלָל דְּהָתָם שְׁאנִי מִשּׁוּם ׳לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם׳ (ויקרא יט כו), וּמַה שֶׁהִקְשָׁה מֹהַרְחָמַ״ן גַּם כֵּן תֵּרְצוּ הָאַחֲרוֹנִים:

א (ו) מְגַן אַבְרָהָם (ריש הסימן): **(ב)** טַ״ז (סק״א) וְאַלְיָה רַבָּה (סק״ב): **ב (ג)** כֵּן מוֹכִיחַ מְמָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים:

א (ו) הוּא לְפִי מִנְהָגֵנוּ. וַאֲפִלּוּ לְדַעַת הַמַּחְמִירִין וְסוֹבְרִין דְּאֵינָהּ רַשָּׁאָה לְבָרֵךְ מֵאַחַר שֶׁאֵינָהּ חַיֶּבֶת מִכָּל מָקוֹם רַשָּׁאָה לְטַלְטְלוֹ הוֹאִיל וְאֵיכָּא תּוֹרַת כְּלִי עָלָיו לְגַבֵּי אֲנָשִׁים [רַשַׁ״ל (מב. ד״ה קמ״ל)]: **(ג) (ג)** פְּרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (שם): **(ג)** וְהִקְשָׁה הַפְּרִי מְגַדִּים (מש״ז סק״א) דְּהָא כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן ש״ח סָעִיף קָטָן ז׳ דְּמַקְצֶה כָּל זְמַן שֶׁהוּא בְּיָדוֹ מֵתַּר לְהַנִּיחַ בְּאֵיזֶה מָקוֹם שֶׁיִּרְצֶה, וְתַרַץ בְּכִפּוּרֵי יַעֲקֹב (סק״א) דְּכֵיוָן דְּהַלּוּלָב מֻקְצֶה בְּשַׁבָּת אִם כֵּן גַּם הַמַּיִם שֶׁהֵיכָה בָּהֶם הַקְּצוּי עִמּוֹ וְאִם כֵּן כְּשֶׁחוֹזֵר וּמְנִיחַ הַלּוּלָב לְתוֹכָן הֲרֵי מְטַלְטֵל הַמַּיִם דְּשִׁכְשׁוּכָן זֶהוּ טִלְטוּלָן עַיִן שָׁם שֶׁהֲאֲרִיךְ בָּזֶה:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah